

طرحی از شهر همدان در دوره صفویه

طرحی از شهر همدان در دوره قاجار

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

سپهرغرب، گروه شهر – عباس سربیشی؛ مگر طراحی و ساخت چند ورودی و ویتربین فرهنگی چقدر هزینه و زمان می‌برد که ساختار مدیریتی استان و شهر ما دهه‌هاست وقت و مجالی برای توجه در آن را پیدا نکرده و در این مدت فقط وعده و شعار محقق شدن آن را داده‌اند؟

هرچند شهر مجموعه‌ای است سرشار از علائم، نشانه‌ها و عناصر که هرکدام به نوبه خود مفاهیم متفاوتی را به هر بیننده منتقل می‌کند، با این حال اما ورودی‌ها دارای یک تفاوت اساسی و فرق ویژه با دیگر سازه‌ها و عناصر کالبدی هستند و آن اینکه به‌عنوان نماد و هویت و نیز نماینده و چکیده شهر، می‌توانند نخستین و تأثیرگذارترین شبه‌تصویری که گاهی برآیند کلی مقصد محسوب می‌شود را به مخاطب ارائه و منتقل کنند.

به دیگر معنا ورودی‌های هر شهر یک آستانه ادراکی، روانی و کالبدی با خود به همراه دارند که آن را از دیگر شهرهای متمایز می‌کند. آن‌ها این ظرفیت و ویژگی‌های خاصی را دارند که نخستین سنگ بنای قضاوت هر تازه‌وارد یا مهمان درخصوص ماهیت و هویت آن شهر را بنا نهند، خشت اولی که مانند شناسنامه و معرف و یا به منزله نمایان شدن شخصیت افراد درون آن محل هم می‌تواند تا ثریا کج رود و هم راست و مستقیم به اعلا برسد.

از این روست که به اعتقاد کارشناسان و صاحب‌نظران مسائل شهری و با توجه به اینکه در صده اخیر شاهد رونق گرفتن مباحث گردشگری هستیم، باید نسبت به ورودی‌های هر شهر به‌عنوان آینه تمام‌نمای شهر که هویت خاص آن اقلیم را به روشنی بیان می‌کند، توجه بیشتری داشته و در عین حال تلاش شود تا متناسب با

وقتی عطای ورودی‌های شهرهمدان به لقایش بخشیده شد

هویت و فرهنگ هر شهر طراحی و پالایش شوند، اینگونه نباشد که یک مسافر با رسیدن به ورودی یک شهر نخستین دیدار خود را به آخرین دیدار مبدل کند.

توجه به این موضوع از آن روی اهمیت دارد که ورودی و نوع طراحی، ساماندهی و یا ساخت آن مطابق با اقلیم، هویت، فرهنگ، تاریخ و… می‌تواند سبب تعریف هر شهر، جذب گردشگر و سرمایه و فرصت‌های بعدی شود که این خود گامی است بسیار مهم و مؤثر در مسیر توسعه پایدار شهری.

به دیگر معنا مدیریت شهرها در راستای کسب این مواهب و فرصت‌ها باید طی سال‌ها راهبردهای مؤثری را در قالب هم‌افزایی و همگرایی بین دستگاه‌ها و نهادهای مربوطه ازجمله مدیریت شهری و شهرداری‌ها و نیز بهره‌گیری از دستاوردهای دانش‌های معماری و شهرسازی، هنرهای بومی و‌جه تمایزهای تاریخی، فرهنگی و… هر شهر در احداث ورودی‌ها و ضرورت توجه به رفح بسترهای آسیب‌پذیری، در دستور کار قرار داده تا بتوانند چشم‌انداز جالب و جذابی را در بدو ورود به شهر برای تازه‌واردان ایجاد و مهیا کنند.

- همدان شهری بدون ورودی یا ویتربین فرهنگی**

پیشتر نیز گفتیم که ورودی هر شهر به منزله ویتربین و مُعرف فرهنگ و هویت کالبدی همان شهر است و مسئولان، تصمیم‌گیران و مجریان را در هر رده و جایگاه موظف می‌کند که برحسب وظیفه و دستورالعمل سازمانی خود، توجه ویژه‌ای به فضا و اجزای تشکیل‌دهنده و روح محتوایی آن‌ها داشته باشند.

با این حال و با کمال تأسف به‌دلیل فقدان اطلاع، دانش و نیز نگاه هنری و حتی درک درست و صحیح از ارزش جایگاه تاریخی شهر همدان، بسیاری از مسئولان و تصمیم‌گیران و در نهایت مجریان و متولیان امر، طی دهه‌ها با مسئله ساماندهی ورودی‌های شهر همچون برخی مسائل پیش‌پاافتاده برخورد کرده و تنها با انجام برخی اقدامات غیر تخصصی و کارشناسی، بدون توجه به معنا و مفهوم و یا ارزش و برآیند ورودی به‌عنوان شناسنامه و ویتربین فرهنگی شهر، لطمات و خسارات سنگین و بعضاً جبران‌ناپذیری را به مهد تاریخ و تمدن ایران و نوع قضاوت و تصور مسافران و گردشگران به این شهر وارد کرده‌اند.

جای اغراق نیست اگر بگوییم ماسوای برخی اقدامات زیرساختی معمولی‌که البته آن هم از سر ناچاری در این سال‌ها انجام شده؛ اما به‌طور واضح آنچه‌که بسیاری تازه‌واردان، میهمانان، گردشگران و حتی مسافران عبوری از سه ورودی شهر همدان دریافت می‌کنند؛ چیزی نیست به‌جز نمایه‌ای تمام‌قد از نبود برنامه‌ریزی مناسب برای توسعه و ایجاد زیرساخت‌ها، عدم سنخیت و تناسب میان شناسنامه فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، بی‌هویتی و ناهمگونی و نازیبایی اِل‌مان‌ها، پیروی نکردن نماها از الگویی واحد و مبتنی بر فرهنگ و تاریخ شهر، نبود نگاه هنری به ایجاد سازه‌ها، فقدان اراده برای حذف و متعاقباً ادامه و گسترش و تعمیق اغتشاشات بصری ناشی از وجود کارگاه‌های ساختمانی و صنعتی، اماکن و پادگان‌های نظامی، تداوم گره‌های ترافیکی، تأثیرات ناشی از ساخت زیرگذرها و روگذرهای غیر اصولی، بی‌توجهی به رعایت مؤلفه‌های زیباسازی

برای آرامش روح، روان و سلامت ذهنی و غیره. البته این همه اهمال و بی‌توجهی نیز در حالی به‌مثابه یک بیماری مزمن و لاعلاج در تمامی لایه‌های تصمیم‌گیر و مدیریتی این شهر سایه افکنده که تقریباً در دیگر مراکز استان‌های کشور با توجه به درک صحیح مدیران از ارزش و جایگاه ورودی‌ها برای ایجاد و حفظ همگونی با متن شهر و ارائه ساختاری زیبا و چشم‌نواز در بدو ورود مسافران و گردشگران؛ الزامات، مقررات و برنامه‌های بسیاری را وضع کرده‌اند گو آنکه در مقوله کم و کیف اجرا و احداث نیز ضمن استفاده حداکثری از توان داخلی، خلاقیت معماران و هنرمندان بومی، با بهره‌گیری از ویژگی‌های خاص فرهنگی و تاریخی نیز همت قابل تأملی به خرج داده‌اند. حالا البته این نیز بماند که در پی اتمام طرح‌ها و در طول گذشت زمان، علاوه بر تعمیر و نگهداری و یا توسعه و گسترش، از نوسازی و به‌روزرسانی این ورودی‌ها و متعلقات و مفاهیم و سازه‌های متصل به آن‌ها نیز غفلت نکرده‌اند.

اما در شهری مانند همدان با وجود فعالیت‌های گسترده در ساخت و ساز و یا حتی وجود دانش و علم و فن لازم روز در حوزه معماری؛ اما وضعیت ورودی‌های شهری در طول دهه‌ها نه‌تنها تغییر زیادی نکرده و خُرده‌تلاش‌های انجام‌شده نیز چندان مثمرثمر واقع نشده؛ بلکه فراگیری و گسترده‌گی این نابسامانی، بی‌نامگی و هرج‌ومرج دیداری نیز گاه تا بدانجا ادامه و تعمیق یافته که حتی عدم تعمیر و بازسازی و یا رسیدگی به بدیهی‌ترین نیازهای این ورودی‌ها مثل روکش آسفالت، روشنایی فضای سبز و تابلو و اِل‌مان‌ها… از سوی شهروندان و همچنین میهمانان و مسافران، به‌عنوان یک امر عادی پذیرفته شده

است.

- سؤال‌های بی‌جواب**

و اما بررسی‌ها و گفت‌وگوهای انجام‌شده با برخی شهروندان همدانی درخصوص این نوشتار مؤید این حقیقت است که ظاهراً از چند مسیر ورودی به شهر همدان یعنی اتوبان ساوه، جاده رزن، جاده کرمانشاه، جاده کردستان و جاده ملایر تنها یک مسیر محدود یعنی بلوار فرودگاه تا پل فرهنگیان است که به‌عنوان چشم و چراغ ورودی‌های شهر و البته آن‌هم صرفاً بر اساس مصالح تشریفات و احتمال حضور مسئولان در این سال‌ها محلی از اعراب و اعتنا داشته و مقداری برای رنگ و لعاب آن دست و دلبازی شده، وگرنه بقیه مسیرها باوجود بار ترافیکی و حجم بالای ورود و خروج مسافر به حال خود رها شده‌اند.

طبیعی است که در چنین حالتی چندان اشتباه نیست اگر تصور شود در موضوع ورودی‌های شهر مدیریت شهر و استان در تمام این سال‌ها، تنها محدوده تا نوک دماغ خود را دیده نه بیشتر از آن را. در واقع اینجا نه موضوع فقدان بودجه و اعتبارات در میان است و نه کمبود زمان و زمین، حتی بهانه ناتوانی علمی و مهندسی و یا کمبود مؤلفه‌ها و دست‌مایه‌های تاریخی و اجتماعی هم محلی از اعراب و تأمل ندارد.

داستان فقط نبود اراده و یا عزم جدی برای برون‌رفت از یک دور باطل فرسودگی فکری و انگیزشی، تنبلی اجرایی و عدم اعتراف به فقدان هنر و خلاقیت در ساختار تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز و اجرایی است که باعث می‌شود با وجود ابر و باد و مه و خورشید و فلک، خمیر داشته‌های همدان در این چند دهه به نان تبدیل نشده و بسیاری از

طرحی از شهر همدان در دوره صفویه

و پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۵ رکوردهای جدیدی ثبت شود.

پاریس به‌دلیل گنجینه‌های فرهنگی غنی خود، ازجمله مؤسسات مشهور جهانی مانند موزه لوور شناخته شده. این شهر با برنامه‌ریزی برای بیش از ۴۳۵ مایل مسیر دوچرخه‌سواری تا سال ۲۰۲۶ و افزایش مناطق عابر پیاده از سال ۲۰۲۰، گام‌های مؤثری در جهت تردد بدون خودرو برداشته است. توکیو یک مرکز شهری آینده‌نگر است که تعهد آن به پایداری بر برنامه‌ریزی شهری انسان‌محور، ازجمله در بهبود حمل‌ونقل و فضاهای سبز منعکس شده است. این شهر از نظر فرهنگی

طرحی از شهر همدان در دوره قاجار

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

- سه‌شنبه ۲۳ بهمن ۱۴۰۳**
- سال هفدهم ■ شماره ۳۰۶۳**

طرحی از شهر همدان در دوره صفویه

طرحی از شهر همدان در دوره قاجار

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

شهروندان آن همچنان با چشمان گرسنه فقط حسرت نان گرم دیگران را بخورند.

البته ما نیز معتقدیم که وسعت و گسترش شهر از یک‌سو و افزایش حجم مطالبات ساکنان که روزبه‌روز نیز در حال افزایش است، از سوی دیگر هر روز و هر ساعت مدیریت شهر را با مسائل و پیچیدگی‌های بسیاری مواجه ساخته و بعضاً کمبود اعتبارات نیز باعث می‌شد تا پاسخگویی به نیازها و خواسته‌ها زمان بیشتری ببرد، با این حال در مقایسه با چند دهه انتظار و حجم برخی سرمایه‌گذاری‌های بعضاً نافرجام در اجرای برخی پروژه‌ها، این سؤال را در اذهان ما متبادر می‌کند که؛

– آیا ساخت نمایه درست و درمان از ورودی برای این شهر که مدعی پایلوت گردشگری است، آنقدر سخت و دست‌نیافتنی است که دیگر عطایش به لقایش بخشیده شده و ارزش مکانی آن به قعر جدول مبانی توسعه شهری سقوط کرده؟

– مگر طراحی و ساخت چند ورودی و ویتربین فرهنگی چقدر هزینه و زمان می‌برد که ساختار مدیریت استان و شهر ما وقت و مجالی برای توجه و مذاقه در آن پیدا نکرده و سال‌هاست فقط وعده و شعار محقق شدن آن را می‌دهد؟

– تا کی باید یک شهر با سبقه تاریخی چندهزار ساله و سرشار از جاذبه‌های گردشگری طبیعی و فرهنگی در حسرت یک ورودی در خور و شأن خود بسوزد و بسازد؟

– تا کی باید تاوان قضاوت‌های بد و منفی ماحصل از اغتشاشات بصری و ورودی‌های نازیبـا بر پشت مهد تاریخ و تمدن ایران‌زمین سنگینی کند؟

طرحی از شهر همدان در دوره صفویه

طرحی از شهر همدان در دوره قاجار

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

متنوع‌ترین شهر جهان است و بهانه‌ای برای حوصله سر رفتن در آن وجود ندارد.

سنگاپور که در شاخص رفاه نسبت به سایر شهرها برتری دارد، دارای تولید ناخالص داخلی سرانه بالایی است که نشان‌دهنده اقتصاد پررونق ناشی از سرمایه‌گذاری‌های راهبردی و یک محیط مناسب برای کسب‌وکار است. این شهر به‌عنوان یک قطب فناوری پیشرو در آسیای جنوب شرقی، غول‌های فناوری جهانی را جذب می‌کند و نوآوری را در همه زمینه‌ها ارتقا می‌دهد. سنگاپور برنامه‌های بلندپروازانه‌ای برای فضاهای سبز، مناطق شهری هوشمند و محیط‌های یکپارچه زندگی و کار دارد.

از لندن تا سنگاپور بهترین شهرهای جهان

«قابلیت زندگی» است که کیفیت زندگی را ارزیابی می‌کند؛ «دوست‌داشتنی بودن» که پویایی فرهنگی را می‌سجد و «شکوفایی» که عملکرد اقتصادی را ارزیابی می‌کند.

این رتبه‌بندی‌ها نشان می‌دهند که کدام شهرها در ارائه ترکیبی از فرهنگ غنی، فرصت‌های اقتصادی و محیط‌زیست سالم موفق‌تر عمل کرده‌اند. در ادامه بهترین شهرها از سراسر جهان با ویژگی‌های منحصربه‌فرد خود، در تلاش برای جذب استعدادها، سرمایه‌گذاری و گردشگر

طرحی از شهر همدان در دوره صفویه

طرحی از شهر همدان در دوره قاجار

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

طرحی از شهر همدان در دوره صفویه

طرحی از شهر همدان در دوره قاجار

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی

طرحی از شهر همدان در دوره پهلوی